

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми . Ця тема є досить актуальною для сучасності в зв'язку з тим, що в 2014 році Україна задекларувала про початок широкомасштабних реформ. Серед них можна виділити децентралізацію в Україні . Тому ми вважаємо за потрібне ознайомитися із цією політикою та проаналізувати її.

Мета. Метою нашого дослідження є ознайомлення із практичною реалізацією політики децентралізації в Україні.

Для розкриття цієї теми ми ставимо перед собою такі **завдання**:

- Проаналізувати процес децентралізації в Україні;
- Визначити чому Україна обрала шлях децентралізації;
- Показати реформи та шляхи досягнення децентралізації.

Стан дослідження . Над цією темою працювали такі українські науковці як : А. Буряченко , О. Булавка , О. Василик , І. Волохова , В.Дем'янишин , О. Кириленко , В.Кравченко , С. Острович .

Виклад матеріалу . Проблема децентралізації України існувала доволі давно. До поки у 2014 році КМУ прийняв розпорядження “ Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні ”. А 8 квітня 2015 року Кабінет Міністрів України затвердив Постанову №214 «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад». Отже децентралізація України триває ось уже третій рік.

Без децентралізації, без ефективного місцевого самоврядування, ми ще надовго залишимось з дітьми, яким існуюча система не в змозі надати якісну та сучасну освіту, недолікованими хворими, розбитими дорогами, занедбаними селами. Це – аксіома для кожного пересічного європейця. "Я б хотів, щоб ви зрозуміли, що створення місцевого самоврядування – це один з елементів побудови західної цивілізації", – говорить один з польських реформаторів Єжи Стемпень. Також він підкреслює, що розвиток самоврядування був би ударом по Росії.

Чому ж ми обрали шлях децентралізації?

Тому , що європейський і світовий досвід свідчить, що місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватись тільки на місцевому рівні. Держава ніколи не дійде до проблем кожного села чи міста, кожної вулиці чи двору.

Чому пан Стемпень каже, що це неприйнятно для Росії?

Бо сильне місцеве самоврядування несумісне з будь-яким тоталітарним режимом. Сильне місцеве самоврядування базується на розвинутому громадянському суспільстві і демократії. В умовах децентралізації неможлива узурпація влади. А в нашому випадку децентралізація – це фактично деузурпація. Ми можемо до безконечності вибирати нову владу. Але будемо і знову і знову розчаровуватись у ній, допоки не змінимо систему. Той шлях, який ми обираємо, передбачає передачу повноважень вирішувати місцеві проблеми на низовий, базовий рівень, рівень громад. Також він передбачає забезпечення їх власними фінансовими ресурсами, які зроблять їх спроможними ці проблеми вирішувати .А те, що нам намагаються нав'язати наші російські "друзі" – це зовсім інше. Це – шлях не вперед, а назад. Це шлях перетворення областей в "удільні князівства". Всі постсоціалістичні країни центрально-східної Європи пройшли шлях децентралізації. І усі вони від цього отримали величезний поштовх для свого розвитку. Приклад цих країн розвіює один із найбільших міфів, що децентралізація – це шлях до сепаратизму. І в Латвії, і в Естонії, і навіть в Литві є території переважно російськомовні. Але децентралізація повноважень ні в якому разі не призводить до сепаратистських настроїв."Голова сільради (ради гміни) не має над собою начальника. Ніхто не може йому сказати, що він має робити. Навіть прем'єр-міністр. І це ключова річ", – каже автор польської реформи децентралізації Єжи Регульський.Але будь-який орган місцевого самоврядування може діяти тільки в рамках закону і Конституції.

Віддаючи в ході децентралізації повноваження, держава забезпечує одночасно ефективний контроль і зупиняє ті рішення, де місцеві органи влади виходять за межі своїх повноважень.

На разі в Україні це вже третя спроба децентралізації. Спроби 2005-го та 2009 років виявилися невдалими. 2005 року підготовлені концепція реформи та законопроект про адміністративно-територіальний устрій України почили десь у шухляді прем'єр-міністра. Віце-прем'єр, який керував підготовкою реформи, але не мав для цього жодної інституційної спроможності, був звільнений зі своєї посади, і про реформу забули до 2008 року.

Протягом 2008—2009 років сформоване Міністерство регіонального розвитку та будівництва взялося за підготовку реформи вже на серйозному рівні, і 29 липня 2009 року уряд схвалив Концепцію реформи місцевого самоврядування (№900-р). Тоді сталося щось дивне з оприлюдненням цього документа: розпорядження з'явилося на сайті уряду, а текст самої концепції — ні.

Далі — гірше. Якщо 2005 року проект концепції зник у шухляді прем'єра, то 2009-го загубився десь у нетрях секретаріату Кабміну. Правда, це не завадило тодішньому Міністерству регіонального будівництва продовжити роботу і підготувати план заходів для реалізації концепції, а також низку концептуальних документів щодо формування системи підвищення кваліфікації та перекваліфікації кадрів для місцевого самоврядування, формування і реалізації державної регіональної політики та проектів законів, які впливали із цих концептуальних документів.

Першими досягненнями реформи було те, що протягом 2014—2015 років було ухвалено все необхідне для добровільного об'єднання громад базове законодавство, здійснено реформу міжбюджетних відносин, проведено децентралізацію у сфері будівельного контролю та надання адміністративних послуг, сформовано законодавство щодо державної регіональної політики та фінансування регіонального розвитку не на основі лобізму та лояльності до правлячої партії, а на основі формули, підходів та найкращих практик Європейського Союзу.

За менш як півроку 2015-го було створено 159 об'єднаних територіальних громад, 2016 року до них долучилося ще 198, і на початок 2017-го маємо вже 367 ОТГ. За темпами добровільного процесу укрупнення одиниць базового рівня місцевого самоврядування Україна показала дуже хороші результати, що викликало захоплення в наших європейських партнерів, які, відверто кажучи, уже втомилися від українських обіцянок, що ніколи не реалізуються. У результаті бюджетної децентралізації місцеве самоврядування істотно збільшило свої бюджети, а бюджети ОТГ зросли в кілька разів у порівнянні із сумами бюджетів громад, що увійшли до об'єднаної громади. Здавалося, все йде досить успішно, реформа набирає обертів.

Абсолютно нормально, що у процесі реформи виявляються точкові проблеми, яких або не було передбачено у процесі її підготовки, або вони виникли в результаті політичних компромісів при ухваленні тих чи тих нормативних актів, або є наслідком інституційної неспроможності окремих органів чи їхніх посадових осіб працювати в нових умовах за новими правилами. Саме тому у процесі реформи мають відбуватися постійний моніторинг її впровадження, аналіз проблем, що виникають, та пошук і ухвалення рішень для швидкого розв'язання проблем. Насамперед це має робити орган, відповідальний за проведення реформи. На даний момент реформа ще триває.

Висновок. Отже ми дізналися, що реформа у нашій державі триває ще від 2014 року. До децентралізації 2014 року в Україні були дві інші спроби, проте, вони не увінчалися успіхом. Протягом 2014-2015 років владою було ухвалено усе необхідне для добровільного об'єднання громад. Сформовано законодавство щодо державної регіональної політики та фінансування регіонального розвитку.

Плюси даної реформи:

1. Створені ОТГ урівнюються в повноваженнях з містами обласного значення.
2. Ці громади вже не залежні ні від району, ні від міста, ні від області.

3. Фінансування є дворівневим, прямим: від держави — безпосередньо громаді. Це добре тому, що до реформи гроші передавалися областям а вже після чого область вирішувала кому і скільки грошей потрібно. Це було хороше середовище для корупційних дій.

4. У результаті бюджетної децентралізації місцеве самоврядування істотно збільшило свої бюджети, а бюджети ОТГ зросли в кілька разів у порівнянні із сумами бюджетів громад, що увійшли до об'єднаної громади

Список використаної літератури:

1. Ткачука А. Децентралізація влади: від потреби до реалізації (робочий зошит) – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2013.–116 с.
2. Ткачук А. Скандинавський шлях. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції. – К.: Логос, 2015. – 124 с.
3. Ганушак Ю.І. Територіальна організація влади: Напрямки змін/за заг. ред. д. держ. упр., проф. Куйбіди В.С. [Монографія]. – Львів: Видавництво «Астролябія», 2013. – 166 с
4. Ганушак Ю.І. Реформа територіальної організації влади; Швейцарсько- український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К.: ТОВ «Софія-А». – 2015. – 168 с.
5. Ганушак Ю.І. Префекти: уроки Франції для України – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2015. – с. 5-42.
6. Гончарук Т., Шумка М. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення та потенціал / Михайлина Шумка, Тетяна Гончарук // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С.215-222.
Гончарук // Матеріали міжнародних філософсько-економічних читань. – Львів, 2011. – С.215-222.
7. Гончарук-Чолач, Т. Сучасні парадигми державного управління: теоретико-філософське осмислення / Тетяна Гончарук-Чолач // Психологія і суспільство. – 2010. – № 4. – С. 72-81.
8. Гурик М.І., Шумка М. Л. «Каста луччих людей» у соціально-філософському вченні Дмитра Донцова / Михайлина Шумка, Мирослава Гурик // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Філософія». – Вип. 8. – Острог, 2011. – С. 36-46.
9. Гончарук Т. В., Гурик М. І., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.